

Cronologia del Vídeoart

Els anys Seixanta

Experimentacions, recerques: període de descobriments i d'apropiació.

El final dels anys 60 està marcat per la utilització del vídeo com a mitjà de reivindicacions.

El vídeo com a expressió artística neix, al començament del decenni, de la trobada d'artistes plàstics, d'enginyers i de directores de canals de televisió: cerquen noves possibilitats d'utilització del mitjà vídeo.

El 1959, al quadern de notes de George Brecht, es troba l'esbós d'una "obra de televisió", muntatge de nou televisors engegats, que forma el que es diria avui un mur vídeo.

–1962–

Nam June Paik, invitat per l'estudi de música experimental del Westdeutscher Rundfunk de Colònia, intenta fer experiències amb tubs catòdics de televisor i amb les possibilitats de modulació de la imatge electrònica (estiu).

–1963–

Nam June Paik presenta a Alemanya les seves primeres experiències amb imatges (*Electronic Television*) a la galeria Parnass de Wuppertal. Seguint el model dels pianos preparats de John Cage, Nam June Paik posa a terra, entre molts altres objectes, tretze televisors preparats per a la distorsió d'imatges amb un esperit digne dels esdeveniments Fluxus. Retrospectivament, es fa començar el vídeo art amb aquest "esdeveniment".

Wolf Vostell, *TV Dé-coll/age* a la Smolin Gallery, New York; igualment a la Galerie Parnass.

Exposicions col·lectives:

New York Annual Avant-Garde Festival (1963-1980). La curadora, Charlotte Moorman, i la majoria dels participants regulars –Nam June Paik, John Cage, Yoko Ono i John Lennon, els germans Hendricks, Alison Knowles, Phil Corner, Yoshi Wada– estaven vinculats a Fluxus.

El festival mundial Fluxus d'art total, organitzat per Ben Vautier amb la participació de George Maciunas, té lloc a l'hotel Scribe de Niça. Diversos happenings (Ben, Robert Bozzi i George Maciunas) marquen aquest festival. Films realitzats per Ben descriuen aquests esdeveniments.

Innovacions tecnològiques:

Sony treu al mercat el primer enregistrator de cassetts de vídeo (magnetoscopi portàtil PV 100)

–1964–

Fred Barzyk produeix *Jazz Images*, un dels primers programes experimentals realitzats per la cadena de televisió pública WGBH-TV, a Boston (primer programa que conté un tractament experimental de la imatge als Estats Units).

Exposició col·lectiva:

Primer Festival de la Lliure Expressió, organitzat per Jean-Jacques Lebel i Marc'O al centre americà de París. S'hi proposen happenings, projeccions de pel·lícules i un concert Fluxus donat per Ben amb la participació de Serge Oldenbourg (Serge III). El festival es duplica amb

una exposició d'artistes Pop i de Nous Realistes. Hi són també presents George Brecht, Nam June Paik, Wolf Vostell i La Monte Young.

Altres esdeveniments culturals:

Marshall McLuhan publica *Understanding Media* (Per a comprendre els Mitjans: les prolongacions tecnològiques de l'home)

–1965–

Nam June Paik presenta el 4 d'octubre al cafè Au Go Go de Nova York les imatges que ha filmat en vídeo (amb la seva primera Sony Portapak) del papa Pau VI durant la seva visita a Nova York. Primera exposició en una galeria americana, la Galeria Bonino de Nova York ("Nam June Paik Electronic TV"). Exposició a la New School for Social Research de Nova York titulada "Nam June Paik: Electronic TV, color TV Experiments, 3 Robots, 2 Zen boxes & 1 Zen Can". Presenta la seva vídeo escultura *TV Chair*, al 3r Festival anual d'avantguarda de Nova York, organitzat per Charlotte Moorman.

Les Levine, que és un dels primers, amb Nam June Paik, a treballar amb el portapak, realitza la seva primera cinta de vídeo: *Bum*. Des de 1966, realitzarà una de les primeres instal·lacions en circuit tancat que utilitza la diferència temporal, l'espectador es veu amb cinc segons de retard.

Wolf Vostell, exposició "Phänomene, Verwischungen, Parituren" i happening *TV Dé-coll/age* organitzats per la Autofriedhof i la Galeria René Block a Berlín. El seu *24 Stunden, dé-coll/age* és exposat a la Galeria Parnass de Wuppertal, Alemanya.

Jean-Christophe Averty realitza dues obres teatrals en blanc i negre, amb trucatges.

Exposició col·lectiva:

Primer festival de "New Cinema" a la Filмотeca de Nova York, organitzat per John Brockman (cintes de vídeo de Nam June Paik i Charlotte Moorman).

Altres esdeveniments culturals:

La Rockefeller Foundation ofereix un suport financer als artistes que treballen amb vídeo. Gràcies a una Beca d'aquesta Fundació, Nam June Paik compra un dels primers portapak de Sony en el mercat americà.

El govern americà crea el National Endowment for the Arts que crea, al seu torn, l'American Film Institute (AFI). Un dels objectius de l'AFI és el de preservar el llegat cinematogràfic i televisual americà.

Innovacions tecnològiques:

Sony treu al mercat el ½" CV-2000, primera unitat de vídeo lleugera. Es tracta d'un conjunt format per una càmera i un magnetoscopi portàtil que enregistra en blanc i negre.

–1966–

Ken Dewey, *Selma Last Year*, New York film Festival al Lincoln Center, Philharmonic Hall Lobby, Nova York. Vídeo instal·lació multi-canals amb fotografies de Bruce Davidson, música de Tery Riley.

Wolf Vostell, "Verwischungen. Happening-Notationen", Kölnischer Kunstverein de Colònia.

Exposicions col·lectives:

"Nine Evenings: theater and Engineering" al 69th Regiment, Nova York. Organitzat per Billy Klüver i EAT. Performances amb tècnica mixta de 10 artistes en col·laboració amb 40 enginyers. Projeccions de vídeo foren utilitzades en les obres d'Alex Hay, Robert Rauschenberg, David Tudor i Robert Whitman.

Tercer Festival de la Lliure Expressió al Centre americà de París, amb accions de Robert Filliou, Jean-Jacques Lebel i Kudo. El festival fou interromput per la policia.

Altres esdeveniments culturals:

Creació de la Societat de producció "Vídeo" per Jean-Christophe Averty, amb Igor Barrère, François Chatel, Pierre Tchernia i Alexandre Tarta (març).

Experiments in Art and Technology (EAT) és fundat per Billy Klüver. Enginyers i artistes treballen plegats, entre els quals Robert Rauschenberg, Jasper Johns, John Cage i Andy Warhol. El resultat d'algunes d'aquestes col·laboracions fou mostrat durant la World Expo'70 a Osaka, Japó.

Electronic Paintings de Ture Sjölander i Bror Wilkstrom, encàrrec de la televisió nacional sueca.

–1967–

Luciano Giaccari presenta cintes de vídeo al Studio 971 de Varese, itàlia.

Bruce Nauman presenta *American Sculpture of the Sixties*, vídeo instal·lació, a Los Angeles County Museum. Aquest mateix museu posa en marxa l'Art and Technology Program.

Nam June Paik proposa *Electronic Blues* en el marc de "Lights in Orbit", Howard Wise Gallery, Nova York. Vídeo instal·lació amb la participació dels espectadors.

Exposició col·lectiva:

"Light/Motion/Space", Walker Art Center, Minneapolis, després a Milwaukee Art Center, en col·laboració amb la Howard Wise Gallery de Nova York. Amb obres de vídeo de Nam June Paik i Aldo Tambellini, entre altres.

Altres esdeveniments culturals:

Aldo Tambellini obre a Nova York el Black Gate, primer "Electromedia Theater", on organitza difusions i realitza entorns-accions que integren el vídeo.

Pierre Gaudibert crea l'ARC (Animation, Recherche, Confrontation) al Museu d'Art Modern de la Ville de París.

Innovacions tecnològiques:

El portapak ½", en blanc i negre, és venut per la firma Sony al circuit comercial francès (la seva aparició als Estats Units data de 1965).

Televisió:

Creació del taller experimental de la cadena KQED-TV de San Francisco, sota el doble impuls de Brice Howard i Paul Kaufman i gràcies a la Beca de la Fundació Rockefeller (és la primera beca atorgada per aquesta Fundació a la creació en vídeo). En 1969, s'anomenarà "National Center for experiments in Television at KQED-TV" i subvencionat per la Corporation for Public Broadcasting and National Endowment for the Arts.

Inauguració a la WGBH-TV de Boston del programa "Artists in Residence" gràcies a una beca de la Fundació Rockefeller.

–1968–

Jean-Luc Godard elabora al Quebec el projecte d'una emissió titulada "Communications" per a la televisió Radio-Nord. Diversos números, filmats en vídeo, són destinats a ser transferits a suport film per a la seva difusió televisada. La qualitat del resultat que esdevé insuficient, fa que el projecte fracassi. La Televisió francesa encarrega a Jean-Luc Godard *Le Gai Savoir*. Serà filmat en estudi el desembre de 1967 i serà muntat després del maig de 68. En desconstruir l'estructura narrativa tradicional del cinema, Jean-Luc Godard explora les seves capacitats crítiques i educatives. Sent jutjat el seu discurs de massa subversiu, la pel·lícula mai no serà difosa.

Les Levine munta *The Big eye* a l'Architectural League, Nova York. Cintes pre-enregistrades eren mostrades a un públic les reaccions del qual eren filmades i difoses simultàniament.

Alwin Nikolais: *Limbo*, ballet electrònic produït per WCBS-TV.

William Louis Sørensen, artista danès, concep la seva primera vídeo instal·lació titulada *Any Magnetic or Magneto-Optical Recording System That...*, una cinta magnètica muntada en bucle, amb enregistrament en directe i difusió quasi simultània de la imatge.

Robert Zagone i Loren Sears realitzen *Sorcery*, produït per KQED-TV, San Francisco.

Exposicions col·lectives:

Primera exposició que conté vídeo art organitzada per Pontus Hulten al Museum of Modern Art de New York: "The Machine as Seen at the End of the Mechanical Age", en la qual participa Nam June Paik.

"Cybernetic Serendipity: The Computer and the Arts", exposició a la Corcoran Gallery de Washington D.C. Exposició organitzada a l'Institute of Contemporary Arts, Londres i al Palace of Art and Science, San Francisco; l'exposició als Estats Units presentava a més de les obres seleccionades per James Harithas, obres en vídeo de Nam June Paik.

"Intermedia '68", Brooklyn Academy of Music. Nam June Paik, Ken Dewey, Les Levine, Aldo Tambellini, Terry Riley, Jud Yalkut, USCO, etc. Comissari John Brockman. Compenia les performances de Nam June Paik, Trisha Brown i Simone Forti, així com la projecció de films de Jud Yalkut.

Altres esdeveniments culturals:

Creació a Dusseldorf de la primera "TV Gallery" de Gerry Schum.

The Video Workshop al Haslev Teachers College, a iniciativa de Torben Søbørg, Dinamarca.

Creació del GRI (Groupe de Recherche Image) a l'ORTF, sota la direcció de Pierre Schaeffer. Posada a punt del "falsificador universal" per Francis Coupigny. Aquest és utilitzat per Martial Raysse, Peter Foldès i Jean-Paul Cassagnac, per a proves d'acoloriment de la imatge vídeo a partir d'imatges en blanc i negre.

Apareixen noves estructures de producció i distribució: Jean-Luc Godard crea la societat Sonimage a París, abans d'instal·lar-la a Grenoble. Chris Marker crea amb André Delvaux el grup SLON (Service de Lancement des Oeuvres Nouvelles), "cooperativa a disposició de tots els qui volen fabricar documentals i que comparteixen certes preocupacions comunes. Cineastes, obrers i militants s'hi retroben.

El vídeo esdevé una eina suplementària (facilitats de rodatge i de muntatge) per als cineastes militants. Jean-Luc Godard i Chris Marker manipulen les primeres càmeres Sony 2100 ½" en

blanc i negre per realitzar pamflets que seran difosos sota la forma d'una revista de "contra-cultura" titulada Vídeo 5 a la llibreria de François Maspéro. Seran també visibles en aquesta llibreria treballs d'alumnes d'una escola animada per Noël Burch i Jean-André Fieschi.

Zero Group sota la direcció d'Otto Piener col·labora amb l'americà Aldo Tambellini per a crear una difusió en directe per a WDR titulada "Black Gate Cologne". El marxant d'art Gerry Schum hi assisteix.

Creació d'un grup d'artistes Ant Farm a San Francisco. Està format per per Chip Lord, Doug Michels i Curtis Schreier (utilitzaran el vídeo a partir de 1971). Participaran en la revista *Radical Software* i estan a l'origen de *Guerrilla Television*.

Land Truth Circus, col·lectiu de vídeo experimental fundat per Doug Hall, Diane Hall i Jody Proctor, a San Francisco.

Commediation, col·lectiu vídeo creat per Frank Gillette, Harvey Simon, David Cort, Howard Gutstadt i Ken Marsh.

Creació a Buenos Aires del Centro de Arte y Comunicación (CAYC) que ajuda a la difusió d'obres vídeo a l'estranger.

–1969–

Joan i Oriol Duran Benet, artistes catalans, porten a terme les primeres experimentacions amb el vídeo en circuit tancat (*Daedalus Video*).

Bruce Nauman presenta a la Leo Castelli Gallery de Nova York els seus primers neons, cintes de vídeo i una vídeo instal·lació en circuit tancat: *Live/Taped Video Corridor*, exposició "Corridor" a la Nicholas Wilder Gallery, de Los Angeles.

Dennis Oppenheim exposa a la John Gibson Gallery de Nova York.

Peter Weibel presenta dos vídeos durant l'exposició "Multi Medial" a Viena: *Prozess als Produkt*, un enregistrament dels preparatius per a l'exposició, i *Publikum als Exponent*.

Katsuhiko Yamaguchi, artista japonès, realitza la vídeo instal·lació *Image Modulator*.

Exposicions col·lectives:

"Quan les actituds esdevenen forma" (comissari Harald Szeemann) a la Kunsthalle de Berna, Suïssa: exposició clau per als moviments dels anys 70. Entre els 69 artistes invitats hom pot citar: Joseph Beuys, Hans Haacke, Robert Morris, Bruce Nauman, Dennis Oppenheim, Richard Serra, Lawrence Weiner, Gilberto Zorio.

"TV as a Creative Medium", exposició a la Howard Wise Gallery. Serge Boutourline (*Telediscretion*); Frank Gillette i Ira Schneider (*Wipe Cycle*); Nam June Paik (*Participation TV*); Nam June Paik i Charlotte Moorman (*TV Bra for Living Sculpture*); Earl Reiback (*Three Experiments within the TV Tube*); Paul Ryan (*Everyman's Moebius Strip*); John Seery (*TV Time Capsule*); Eric Siegel (*Psyche-television in Color*); Thomas Tadlock (*The Archetron*); Aldo Tambellini (*Black Spiral*); Joe Weintraub (*AC/TV – Audio Controlled Television*).

Altres esdeveniments culturals:

Creació, a Darmstadt, del grup vídeo Telewissen, que té per a divisa: "Do your own TV."

Marcial Raysse filma, amb l'ajuda de la cadena alemanya ZDF, *Camembert Marcial extra-doux*. Se serveix del "falsificador universal" de Francis Coupinny. Filmat inicialment en vídeo, *Camembert Marcial extra-doux* serà transferit ulteriorment a un suport pel·lícula.

Poc després d'haver obert a Berlín la "TV Gallery", Gerry Schum inaugura a Dusseldorf

"Videogalerie", primera galeria vídeo europea. Entre les cintes de vídeo que distribueix s'hi troben no només les seves produccions personals (farà venir, entre altres, a Daniel Buren per a un projecte de vídeo instal·lació produït des del 1971, Wolf Knoebel i John Baldessari), sinó també les d'altres com Bruce Nauman.

A New York, John Reilly, Ira Schneider i Rudi Stern creen l'associació Global Village, col·lectiu vídeo que explora el vídeo com a recurs cultural, educatiu, comunitari i artístic. El grup posa a disposició els seus tècnics i el seu material. L'associació Global Village és subvencionada per l'ajuntament de Nova York i la Fundació Rockefeller. Cada setmana, Global Village difon 10 hores de programes a les cadenes públiques de New York.

Raindance Corporation, Nova York, col·lectiu de producció experimental. Entre els seus membres podem citar Frank Gillette, Michael Shamberg, Steve Salons, Marco Vassi i Louis Jaffee, seguits ben aviat d'Ira Schneider, Paul Ryan i Beryl Korot.

Creació de Videofreex, grup de vídeo experimental, per, entre altres, Skip Blumberg, Nancy Cain, David Cort, Bart Friedman i Ann Woodward, Nova York.

Alain Jacquier, del Service de la Recherche de l'ORTF, instal·la a la Universitat Paris 8 – Vincennes i a la Universitat pedagògica 6 de l'escola de Belles Arts de París el primer equip en ¼" i ½" que permeten la filmació i el muntatge en 1" Ampex.

Creació a França dels Centres de recursos al sí de les Maisons des Jeunes i de la Cultura de província, amb la vocació de facilitar l'accés dels grups a la pràctica del vídeo.

Naixement del Body Art a Nova York. Al mateix temps que els artistes europeus, americans com Vito Acconci, Dan Graham, Bruce Nauman, Dennis Oppenheim, comencen a utilitzar el seu cos com a mitjà.

A finals de la dècada apareixen col·lectius vídeo militants, grups d'acció i de tallers de recerca a Nova York i San Francisco (Televisionary Associated, Alternate Media Center, Open Channel, Media Bus). Organitzacions militants i de barri se serveixen del vídeo com mitjà de comunicació i de reivindicació (Viet Nam Veterans Against the War, Gay Activist Alliance, Environmental Protection Administration, etc.).

Televisió:

Land Art de Gerry Schum. Emissió a l'ARD-TV. Alemanya, presentant obres de Boezem, DeMaria, Dibbets, Flanagan, Heizer, Long, Oppenheim, Smithson.

Dilexi, produït per John Coney, KQED-TV, San Francisco. 12 emissions realitzades en col·laboració amb la Dilexi Foundation, entre les quals *Music with Balls* (Terry Riley i Arlo Acton) i *The Empire of Things* (Philip Makanna).

KQED-TV, San Francisco, l'Experimental Television Workshop és rebautitzat amb el nom de National Center for Experiments in Television (NCET), finançat per la Corporation for Public Broadcasting i el National Endowment for the Arts (NEA).

La cadena de televisió WGBH, Boston, difon la primera emissió –produïda per Fred Barzyck i el Public Broadcasting Laboratory de la cadena– presentant els treballs d'Allan Kaprow, Nam June Paik, Otto Piene, James Seawright, Thomas Tadlock i Aldo Tambellini: "The Medium is the Medium". Programa de 30 minuts difós el 23 de març.

"Subject to Change", SQN Productions per a la CBS, Nova York. Produït per Don West. Programa d'emissions de cintes de vídeo dirigit per Don West en col·laboració amb CBS i produït per Videofreex i altres membres del món del vídeo.. Els vídeos foren realitzats sobre nombrosos temes de la contracultura però mai difosos.

Els anys setanta

Decenni marcat per la creació de col·lectius o grups d'artistes. Multiplicació d'exposicions. El vídeo art penetra en nombrosos països

El començament del decenni marca la implantació progressiva del vídeo, no només en la seva dimensió artística, sinó igualment des d'un punt de vista sociològic. Esdevé una eina d'informació i de comunicació entre individus i grups d'individus: són les primeres experiències de xarxes locals de difusió.

–1970–

Valie Export realitza la seva primera instal·lació vídeo: *Split Reality*, Àustria.

Exposicions col·lectives:

“3>8: New Multiple Art”, exposició a la Whitechapel Art Gallery de Londres, amb, entre altres, Joseph Beuys, Robert Filliou i Bruce Nauman, que mostraren també els seus treballs en dos exposicions internacionals dedicades en part al vídeo art: l'Expo 70 d'Osaka i la 6ª Biennial de Tòquio, organitzada pel crític d'art Yusuki Nakahara.

“Vision and Television” al Rose Art Museum, Brandeis University, Waltham, Massachussets, organitzada per Russell Connor. Primera exposició que presenta el vídeo en un museu americà. Entre els artistes presentats: Frank Gillette i Paul Ryan, Les Levine, Nam June Paik, John Reilly i Rudi Stern, Ira Schneider, Eric Segal, Aldo Tambellini, Videofreex i Joe Weintraub.

“Software-Information Technology: Its New Meaning for Art” al Jewish Museum de Nova York.

“Body Works” al Museum of Conceptual Art, San Francisco, primera exposició vídeo a la costa oest, organitzada per Willoughby Sharp. Cintes de vídeo de Vito Acconci, Terry Fox, Bruce Nauman, Dennis Oppenheim, Keith Sonnier i William Wegman.

“Information” al Museum of Modern Art de Nova York (comissari K.L. McShine), sobre les diferents tendències de l'art conceptual (amb Vito Acconci, Art & Language, Joseph Beuys, Gilbert & George, Dan Graham, Hans Haacke, Bruce Nauman, Lawrence Weiner).

“Happening Fluxus” és organitzat per Harald Szeeman i Hans Sohm al Költnischer Kunstverein de Colònia.

Altres esdeveniments culturals:

Gene Youngblood publica *Expanded Cinema*, primera obra que tracta el vídeo art.

A Montreal, naixement de diversos col·lectius d'artistes, com Véhicule, que té per vocació presentar noves formes d'expressió, entre les quals la performance i el vídeo. Creació d'espais alternatius de producció i d'exposició (A Space a Toronto, Western Front a Vancouver).

Primer número de la revista *Afterimage*, publicada a New York, sota la direcció de Simon Fields i Peter Sainbury.

Willoughby Sharp crea a New York la revista *Avalanche*, dedicada a les activitats d'avantguarda i essencialment al vídeo art. Deixarà de publicar-se el 1976.

Creació a Syracuse, Nova York, del Synapse Video Center, grup de producció i de difusió de cintes de vídeo (Gary Hill, Bill Viola, etc.).

Creació per Paul i Carole Roussopoulos del col·lectiu vídeo parisenc "Vidéo Out" en el marc de l'Escola de Belles Arts de París. El mateix any, "Vidéo Out" realitza el seu primer vídeo, *Jean Genet parle d'Angela Davis*, una mena de contratelevisió. Una sèrie de realitzacions militants defensen la causa feminista i obrera (gener).

Creació de grups al Japó: Video Hiroba i Video Earth, per Ko Nakajima.

Creació per Tom Mariani del Museum of Conceptual Art (MOCA) a Sant Francisco. Aquest museu alternatiu acull performances i obres d'art multimèdia.

Creació de la revista *Radical Software*, editada primer per Beryl Korot, Ira Schneider, Phyllis Gershuny i Michael Sheberg, i després només per Beryl Korot i Ira Schneider. Proposava regularment textos sobre el mitjà, també articles filosòfics i crítiques. Es va publicar fins el 1974.

People's Video Theater, amb Ken Marsh, Howard Gutstadt i Elliot Glass.

Innovacions tecnològiques:

Independentment del sintetitzador Paik-Abe (concebut durant una estada a la WGBH-TV, Boston), Stephen Beck construeix el seu Direct Video Synthetiser i Eric Siegel el seu Electronic Video Synthetiser.

Invenció per Jean-Pierre Beauviala (Société AATON) d'una càmera de vídeo d'una vintena de centímetres.

Televisió:

Violence sonata de Stan Venderbeek. Estada de l'artista a la WGBH-TV, Boston. Explora el tema de la violència gràcies a cintes de vídeo, films, performances en directe i la participació del públic en l'estudi i per telèfon.

Una experiència de "televisió salvatge" (televisió de barri, l'objectiu de la qual és lluitar contra el monopoli de l'ORTF) és realitzada a l'immoble Maine-Montparnasse a París, amb dues càmeres de vídeo i una regidora, per l'ACT i la Unitat pedagògica 6 de l'escola de Belles Arts de París.

Difusió d'"Identification" (des de la TV Gallery de Gerry Schum), una emissió de la Westdeutscher Rundfunk I. Participació dels artistes Giovanni Anselmo, Joseph Beuys, Alighiero Boetti, Pierpaolo Calzolari, Jan Dibbets, Gilbert & George, Mario Merz, Ulrich Rückriem, Reiner Ruthenbeck, Lawrence Weiner i Gilberto Zorio.

Experimental Television Center (ETC), Binghamton, Nova York, és fundada sota la direcció de Ralph Hacking.

Primera experiència de televisió per cable a París.

–1971–

William (Billy) Adler i John Margolies: "The Television Environment" al Berkeley University Art Museum.

Juan Downey: *With Energy Beyond These Walls*, Everson Musuem, Syracuse, Nova York. Vídeo instal·lació.

Per primera vegada a Espanya (Galería Vandrés, Madrid) és presentada una instal·lació composta d'aparells de televisió: *Espacio (Acción / Interacción)*, realitzada per Antoni Muntadas, representant de la primera generació de vídeo artistes espanyols.

Gina Pane es fa filmar per primer cop per una càmera de vídeo per tal de conservar les traces de l'acció *Nourriture / Actualités TV / Feu* en un apartament parisi.

Martial Raysse realitza amb Alain Jacquier un vídeo de ¾", *En prime Pig Music*.

Keith Sonnier, *Projects Room*, Museum of Moern Art, Nova York (comissari Riva Castleman)

Exposicions col·lectives:

“Proposicions d'artistes per a un circuit tancat de televisió” a la galeria Yellow Now de Liège, Bèlgica. És la primera manifestació vídeo belga. Es tracta d'un dispositiu mínim, amb una càmera i un monitor. Guy Jungblut convida cinquanta artistes a proposar una reflexió sobre la informació. Entre els artistes presentats: Jacques Lizène, Jacques-Louis Nyst i Jean-Pierre Ransonnet.

A la 7ª Biennal de París (Manifestation biennale et internationale des jeunes artistes), la secció “films dels artistes” presentada per Alfred Pacquement, aplega treballs de Vito Acconci, Dan Graham, Bruce Nauman, Dennis Oppenheim, Richard Serra i Keith Sonnier.

“New American Filmmakers Series: videoshow” al Whitney Museum of American Art, Nova York (comissari David Bienstock Davis). Entre els artistes presentats: Paik, Tambellini, els Vasulka.

“Tapes from All Tribes” al Pacific film Archive, Berkeley, organitzat per la Vídeo Free America, un dels primers col·lectius vídeo de la costa oest dels Estats Units (San Francisco).

“Ten Video Performances” al Finch College Museum of Art, Nova York (comissària Elayne Varian). Entre els artistes presentats: Nam June Paik, Vito Acconci, Peter Campus, Steve Reich, Dan Graham, Douglas Davis, Robert Rauschenberg, Eric Seigal, Simone Forti, Alex Hay, Bruce Nauman i Claus Oldenburg.

Exposició Electronic Art III a la galeria Bonino de Nova York. Presentació del sintetitzador Paik / Abe.

Altres esdeveniments culturals:

Jean-Pierre Boyer crea el Vidéographe de Montréal, lloc de creació i difusió que proposa als habitants de la ciutat realitzar les seves cintes de vídeo i difondre-les segons demanda. Subvencions de l'Office National du Film permetran la realització d'uns 140 projectes.

Creació, per l'ORTF i la llibreria Hachette de la societat Vidéogrammes de France, cara a editar i distribuir cintes de vídeo al gran públic.

Creació del Travens Video Workshop, un grup de vídeo en base a Munic, format per Neinhart Franke, Charly Rosch i Brian Wood.

El Lijnbanncentrum de Rotterdam obre un estudi de vídeo que produeix documentals i cintes educatives. Proposa cintes d'artistes holandesos (Van Elk, Ben d'Armanyac, Jan Dibbets) i americans (Terry Fox, Dan Graham, Dennis Oppenheim, sobretot).

Creació del Kitchen Center for Video, Music, Performance and Dance (avui anomenat The Kitchen) a Nova York, per Steina i Woody Vasulka: presenta, produeix i distribueix treballs d'artistes, sobretot de vídeo artistes.

Creació per Howard Wise d'Electronic Arts Intermix (EAI), que subvenciona altres organitzacions com el Kitchen Center i el Festival anual d'avantguarda de Nova York, per a la presentació i la recerca en vídeo, en tant que mitjà d'expressió personal i de comunicació. El 1973, ofereix un servei de distribució de cintes de vídeo artistes.

T.P. Video Space Troupe, Nova York, fundat per Shirley Clarke.

L'Everson Museum de Siracusa, sota l'impuls del seu conservador David Ross, inaugura el primer Departament de vídeo art creat en un museu. Paral·lelament i en col·laboració amb importants galeries de Nova York (Leo Castelli, Sonnabend, Howard Wise), constitueix un circuit de presentació de les produccions en vídeo proposant exposicions regulars d'aquest

mitjà. Ross organitza "Westcoast Video #1" amb obres de George Bolling, Terry Fox, Howard Fried, Joel Glassman, Paul Kos, William Wegman.

Creació del col·lectiu vídeo parisenc "Vidéo 00", per Anne Couteau i Yvonne Mignot-Lefebvre. Aquest col·lectiu, format per una desena de simpatitzants d'esquerra, esdevé un terreny de defensa de les minories (immigrants, obrers...).

Televisió:

La televisió escocesa retransmet deu obres del vídeo artista David Hall: l'emissió es titula "TV Interrupcions" i és el primer exemple d'emissió artística a la televisió britànica.

Creació de l'Artists' Television Workshop per WNET-TV, Nova York, rebatejat Television Laboratory el 1972; dirigit per David Loxton.

Electronic Hokkadim de Douglas Davis a la Corcoran Gallery of art i WTOP-TV, Washington, D.C. Primera difusió en directe on els teleespectadors telefonen per a proposar sons que modifiquen les imatges difoses.

Non-Camera Images de Stephen Beck, National Center for Experiments in Television, San Francisco, KQED-TV. Emissió realitzada sobre el sintetitzador de Beck.

–1972–

Daniel Buren concep el projecte de vídeo instal·lació abans del tancament de la TV Gallery de Gerry Schum a Düsseldorf: *Recouvrement-effacement* presentada a Venècia el 1973 i a Florència el 1974, més endavant serà dedicat a Gerry Schum.

Peter Campus: exposició individual a la Bykert Gallery de Nova York.

Ed Emshwiller realitza en els laboratoris de WNET-TV a Nova York, *Scape Mates*, mescla complexa de dibuixos fets amb ordinador i enregistraments d'actors.

David Hall i Tony Sinden presenten la seva primera vídeo instal·lació, *60 TV*, a la Gallery House de Londres, en el marc de l'exposició "A Survey of the AvantGarde in Britain" (objectes, performances, pel·lícules, obres conceptuals).

Ron Hays realitza *Music Image Workshop*, WGBH-TV, Boston.

Richard Kriesche realitza la seva primera presentació vídeo, *Peeling Off*, a la Innsbrucker Galerie, a Innsbruck.

Nam June Paik i Charlotte Moorman presenten *Concerto for TV Cello/TV Bra* a l'Everson Museum, Syracuse: cintes de vídeo i instal·lació de Nam June Paik i performance de Charlotte Moorman.

Gina Pane utilitza una càmera de vídeo per tal de filmar la reacció dels espectadors durant la seva performance *La llet calenta* en un pis de París.

Gerry Schum presenta per primer cop Land Art et Identification en els locals de la RTBF a Liège, així com cintes de vídeo a la Documenta V de Kassel i a la biennial de Venècia.

Keith Sonnier: exposició individual de cintes de vídeo a la Leo Castelli Gallery de Nova York.

Exposicions col·lectives:

"Projektion" a l'Art Gallery Louisiana de Humlebaek, Dinamarca.

"Women's video Festival" a The Kitchen, Nova York (comissària Susan Milano).

“First Annual National Video Festival” al Minneapolis College of Art and Design (comissari Tom Drysdale); artistes presentats: Peter Campus, Ed Emshwiller, Nam June Paik, Ira Schneider i Aldo Tambellini.

“St Jude Video Art Invitational” a la Saisset Gallery and Art Museum, Santa Clara, Califòrnia (comissari David Ross); amb obres de John Baldessari, Lynda Benglis, Douglas Davis, Taka Limura, Shigeo Kubota i William Wegman.

“Works from the Experimental TV Center” a Binghamton, Everson Museum, Syracuse (comissari Ralph Hocking).

Primera aparició del vídeo art al Palais de Beaux-Arts de Brussel·les, amb una performance – vídeo instal·lació de William Wegman en el marc d’una exposició de grup titulada “Onze Artistes de la West Coast”.

Altres esdeveniments culturals:

Creació a Toronto de la revista *File*, òrgan del grup General Idea.

El Vidéogazette, un taller de producció i de difusió de vídeo locals, s’estableix a Grenoble (setembre).

Creació del Californian Art Institute (CalArts), que ofereix un ensenyament orientat a les performances multimèdia.

Top Value Television (TVTV), fundat a San Francisco. Grup independent de producció de documentals. Cobertura alternativa de les convencions dels Demòcrates i dels Republicans a Miami; primers a utilitzar una cinta de vídeo de ½” per a una difusió televisiva. Entre els productors: Hudson Marquez, Allen Rucker, Michael Shamberg, Tom Weinberg, Megan Williams i els membres dels col·lectius Ant Farm, Raindance i Videofreex; entre els altres membres de TVTV citem Wendy Apple, Michael Couzens, Paul Goldsmith, Betsy Guignon, Stanton Kaye, Anda Korsts, Andy Mann i Elon Soltes.

Televisió:

Fred Forest comença les seves intervencions a la televisió francesa (a Antenne 2). Difon “un minut de blanc” enmig de les informacions de Télé Midi (gener).

L’Everson Museum de Syracuse organitza l’exposició “Douglas Davis: An Exhibition Inside and Outside the Museum”, que conté cintes de vídeo i proves de comunicació per televisió.

Take Out! de Douglas Davis, una col·laboració Everson Museum, WCNY-TV, Syracuse, i Intermedia Institute. Es tractava d’un diàleg de 3 hores i mitja amb el públic que reaccionava per telèfon a la difusió de les imatges d’una exposició.

–1973–

Peter Beyls comença els seus projectes per a la televisió, basats en la generació d’imatges abstractes creades a partir d’un ordinador analògic, amb la instal·lació *TV Tower* a l’IPEM, Gant, Bèlgica.

Frank Gillette: exposició “Frank Gillette: Video Process and Meta-Process” a l’Everson Museum, Syracuse (instal·lada per Bill Viola). Una de les primeres grans instal·lacions multicanals.

Shigeo Kubota: exposició “Shigeo Kubota” a la Wabash Transit Gallery, School of the Art Institute, Chicago.

Toshio Matsumoto realitza *Mona Lisa*, primera obra japonesa que utilitza el sintetitzador Scanimate.

Name June Paik finalitza *Global Groove* a la WNET-TV, Nova York, una cinta realitzada a partir d'imatges televisives i el Paik/Abe sintetitzador; presenta *Electronic Video* i *Videotapes from the Perpetual Pioneer of Video Art*, The Kitchen, Mercer Arts Center.

John Reilly i Stefan Moore presenten *The Irish Tapes*, The Kitchen, Mercer Arts Center.

William Wegman: exposició a Los Angeles County Museum of Art.

Exposicions col·lectives:

Obertura de la Videoteca de Berlín (cintes de vídeo de Hans Hodicke, Rebecca Horn, Taka Imura, Wolf Kahlen, Allan Kaprow, Wolf Vostell).

Primera gran exposició a Àustria dedicada al vídeo, "Trigon: Audiovisual Botschaften", organitzada per Àustria, Itàlia i Iugoslàvia, aquesta biennal té lloc a Graz. Treballs d'artistes austríacs, italians i iugoslaus, retrospectiva de vídeos americans, tallers de vídeo.

L'Everson Museum of Art de Siracusa presenta "Circuit: A Video Invitational", exposició itinerant que reagrupa els treballs en vídeo de 65 artistes.

"Video" al Lijnbaancentrum, Rotterdam, mostra d'artistes internacionals i sobretot dels neerlandesos Joepat i Tajari.

"Women's Video Festival" a la universitat d'Illinois, Circle Campus, Chicago.

"International Computer Arts Festival" a The Kitchen, Mercer Arts Center.

"Whitney Biennial" al Whitney Museum of American Art, amb Joan Jonas, Peter Campus i altres.

"Canada-Trajectoires 73", festival a l'ARC, museu d'art modern de París. Entre els vídeo artistes presents: Joseph Bodolai, Robert Bowers, Gilles Chartier, Stephen Cruse, Ernest Gusella, Robert Lewis, Tom Sherman, Lisa Steele, Jane i Walter Wright. Presentació del Vidéographe –departament de l'Office national du Film de Montréal– que durant tres mesos ha funcionat com taller que oferia la possibilitat per al públic francès no només de veure cintes de vídeo, sinó també d'experimentar el material vídeo.

Altres esdeveniments culturals:

A Anvers, Bèlgica, Flor Bex obre un departament de vídeo a l'Internationaal Cultureel Centrum (ICC), que esdevé el centre principal de la producció i la difusió de vídeo a Bèlgica (i a Europa).

Maria Gloria Biccocchi funda Art / Tapes / 22 a Florència. Es tracta d'un centre de producció i de distribució de vídeos d'artistes, no només a Europa, sinó també als Estats Units i al Japó.

Lió esdevé un centre de difusió de vídeo amb la creació del CREDA (Centre de Recherche et d'Entraînement aux Disciplines Artistiques), que proposa una programació regular de projeccions-debats així com un taller de realització de films en vídeo Super 8 i 16 mm.

Innovacions tecnològiques

El tècnic francès Marcel Dupouy (ORTF) inventa el sintetitzador de vídeo Movicolor (acoloridor i trucador), que aplega diferents tipus de funcions: generació i combinació de formes sintètiques, geomètriques o abstractes; acoloridor que permet, amb l'ajut d'una paleta electrònica, afegir color a una senyal de vídeo en blanc i negre.

Vito Acconci realitza la vídeo performance *Command Performance*, al 112 Greene Street, Nova York.

Jean-Luc Godard i Anne-Marie Miéville acaben, gràcies al material vídeo de muntatge de Sonimage, el film *Jusqu'à la victoire* (filmat el 1970 al Mitjà Orient) titulat després *Ici et ailleurs*.

Thierry Kuntzel realitza la seva primera cinta de vídeo, *La Rejetée* (avui en dia perduda) segons el film de Chris Marker, *La Jetée*.

Exposicions col·lectives

"Art / Vidéo Confrontation 74" a l'ARC, Museu d'Art Modern de la Ciutat de París, primera gran exposició organitzada per l'ARC 2 i el CNAAV (Centre National pour l'Animation Audio-Visuelle), que mostra cintes i vídeo instal·lacions d'artistes americans i canadencs (Fred Forest, Kit Galloway, Frank Gillette, Dan Graham, Taka Jimura, Nam June Paik), i que produeix cintes de vídeo d'artistes francesos: Roland Baladi, Christian Boltanski (*Alguns records de joventut*), Bernard Borgeaud, Robert Cahen, Paul-Armand Gette, Françoise Janicot, Bertrand Lavier, Léa Lublin, Gina Pane, Martial Raysse, Bernard Teyssède, Tomek, Nil Yalter. El sintetitzador de vídeo Movicolor, posat a punt a l'ORTF el 1973, és posat a disposició del públic (8 novembre - 8 desembre).

"Art vidéo couleur" al Centre cultural americà, a París, exposició en la qual són presentades cintes de vídeo americanes de Nam June Paik, Woody i Steina Vasulka, Ed Emschwiler, Bill i Louise Etra, entre altres.

"Projects: Video", inici d'un seguit de presentacions d'obres en vídeo (comissària Barbara London), al Museum Modern Art, de Nova York.

"Art Now: A Celebration of the American Arts" al John F. Kennedy Center for the Performing Arts, Washington D.C. Entre els vídeo artistes presentats: Vito Acconci, Lynda Benglis, Peter Campus, Douglas Davis, Juan Downey, Terry Fox, Hermine Freed, Frank Gillette, Joel Glassman, Nancy Holt, Joan Jonas, Beryl Korot, Paul Kos, Shigeo Kubota, Andy Mann, Nam June Paik, Ira Schneider, Keith Sonnier, Bill Viola i William Wegman.

"New Learning: Spaces and Places" al Walker Art Center, Minneapolis. Obres de Frank Gillette, James Byrne, Peter Campus, Juan Downey, Ira Schneider, William Wegman, Andy Mann i de la University Community Video.

"Women in film and Video" al SUNY Buffalo, Nova York. Entre les artistes: Shirley Clarke, Hermine Freed, Julie Geiger, Jenny Goldberg, Sami Klein, Beryl Korot, Shigeo Kubota, Joan Jonas, Susan Milano, Steina Vasulka i Jane Wright.

"Electronic Art IV" a la Bonino Gallery de Nova York. Nam June Paik hi és present.

"Collector's Video" a Los Angeles County Museum of art (comissària Jane Livingston). Entre els artistes: John Baldessari, Peter Campus, Terry Fox, Frank Gillette, Nancy Holt, Joan Jonas, Paul Kos, Dickie Landry, Andy Mann, Robert Morris, Bruce Nauman, Richard Serra i Keith Sonnier.

Altres esdeveniments culturals

El Provinciaal Museum voor Moderne Kunst de Ypres, Bèlgica, comença a interessar-se pel vídeo i adquireix diverses cintes.

Constitució del grup de vídeo feminista Vidéa.

Creació de l'INA, que absorbeix el GRI (Groupe de Recherche Image) de l'ORTF per a crear Tallers de recerca i creació. És a l'INA on Thierry Kuntzel, Robert Cahen, Dominique Belloir i Patrick Prado realitzaran els seus primers treballs en vídeo.

Creació del col·lectiu Mon Oeil, que reagrupa els col·lectius Les Cent Fleurs, Vidéo 00, Vidéodeba i Vidéo Out.

A Florència s'obre la galeria Art-Tapes que edita cintes d'artistes italians (Chiari, Vaccari), europeus (Christian Boltanski) i americans (John Baldessari, Joan Jonas, Paul Kos).

L'Anthology Film Archives de Nova York, primer museu de cinema fundat el 1970 per Jonas Mekas, obre la seva col·lecció a les obres en vídeo.

"Open Circuits: The Future of Television", conferència al Museum of Modern Art de Nova York. Entre els artistes: Fred Barzyk, Douglas Davis, Gerald O'Grady i Willard van Dyke.

L'Everson Museum de Syracuse proposa un seguit de conferències i de projeccions de cintes sobre el paper del vídeo en els museus ("Video and the Museum"). Presència dels artistes David Ross i Jim Harithas.

–1975–

Jean-Luc Godard i Anne-Marie Miéville realitzen en vídeo *Six fois deux/Sur et sous la communication*, sis emissions de 100 minuts per la segona cadena de televisió francesa (coproducció INA-Sonimage). Seran difoses a partir del juliol de 1976. Realitzen igualment *Comment ça va?*, una part de la qual és filmada en vídeo, i *Numéro deux* en vídeo en color.

Nam June Paik: retrospectiva al Stedelijk Museum d'Amsterdam.

Bill Viola: "Bill Viola Installation" la seva primera exposició en un museu, a l'Everson Museum, Syracuse, Nova York.

Exposicions col·lectives

"Artists' Video Tapes", organitzada per Michel Baudson al Palais de Beaux-Arts de Brussel·les, amb Joseph Beuys, Christian Boltanski, Allan Kaprow, Nam June Paik i Wolf Vostell. Artistes belgues: grup CAP, Jacques Charlier, Léo copers, grup 50/04, Mass Moving, Danny Matthijs, Hubert Van Es i Mark Verstockt.

"Kunst als Film" a la galeria Elsa Von Honolulu de Gant, Bèlgica, organitzada per Jan Vercruyssen, amb, a la secció de vídeo, Jacques Charlier, el grup CAP, el grup 50/04, Leo copers, Eddy Devolder i Carl Uytterhaegen, Lili Dujourie, Danny Matthijs, Guy Mees, Hubert Van Es i Mark Verstockt.

Novena Beinmal de París, secció vídeo presentada per Douglas Davis, amb 28 artistes entre els quals Christian Boltanski, Pierre-Alain Hubert, Gordon Matta-Clark, Miroslav Moucha, Antoni Muntadas, Keith Sonnier, Bill Viola.

"The Video Show" a la Serpentine Gallery de Londres, és la primera exposició internacional de vídeos, d'instal·lacions, de performances i de films. Principals artistes presentats: Roger Barnard, David Crichtley, David Hall, Brian Hoey, Steve James, Tamara Krikorian, Mike Leggett, Peter Livingstone, Stuart Marshall, Alex Meigh, Steve Partridge, Liz Rhodes, Tony Sinden, Reindeer Werk.

Primera Exposició Internacional de Vídeo Art a Milà, organitzada per Tamasso Trini.

"Arte de Video", una exposició al Museo de Arte Contemporáneo de Caracas.

"Radical Software" al Kölnischer Kunstverein, Köln, Alemanya.

“Everson video 75” a l’Everson Museum, Syracuse, Nova York. Hi són presents: Ant Farm, Community Video/Cast, David Cort, Dance Media, Dimitri Devyatkin, Electron Movers, Dieter Froese, Beryl Korot, Shigeko Kubota, Andy Mann, Paul Ott, Peter van Riper i Bill Viola.

“Media Burn”, performance i esdeveniment mèdia a Cow Place, San Francisco (Ant Farm)

“Commissioned Video works” (comissari Jim Melchert). Entre els artistes: Antin, John Baldessari, John Fernie, Dennis Oppenheim, Bob Watts i William Wegman.

“First Ithaca Video Festival” a Ithaca, Nova York. Exposició itinerant anual.

“Projected Video” al Whitney Museum of American Art, Nova York. Entre els artistes: John Baldessari, Lynda Benglis, Peter Campus, Douglas Davis, Bill Etra, Hermine Freed, Shigeko Kubota, Nam June Paik, Richard Serra, Keith Sonnier, Steina i Woody Vasulka, William Wegman.

“Möbius Video Show” al San Francisco Art Festival. Entre els artistes: Ant Farm, Terry Fox, Phil Garner, Joanne Kelly, Darryl Sapien i Skip Sweeney.

“Video Art” a l’Institute of contemporary Art, Filadèlfia (comissària Suzanne Delehanty).

Primera exposició d’art corporal organitzada per François Pluchart a la galeria Stadler a París. Reuneix treballs de 21 artistes, de Marcel Duchamp a Chris Burden i Katharina Sieverding. Es publica el primer manifest de l’art corporal.

Altres esdeveniments culturals

La revista *Parachute* és fundada per Chantal Pontbriand i France Morin al Canadà.

El col·lectiu *Heure Exquise!* És fundat per a promoure el vídeoart. El 1982 aquest col·lectiu s’especialitza en la distribució de cintes de vídeo. El 1985 esdevé una cadena de vídeo i el 1992 un centre d’ensenyament i de documentació.

Michel Jaffrenou i Patrick Bousquet obren a París una sala de difusió de films Super 8 i vídeo sobre un bateau-mouche.

Innovació tecnològica

Sony presenta Betamax, que permet enregistrar programes de televisió en suport vídeo

–1976–

Gábor Bódy realitza *Psychocosmes*, primer film hongarès fet amb ordinador.

Retrospectiva al Kölnischer Kunstverein de Colònia, Alemanya, consagrada a Nam June Paik.

Exposicions col·le-ctives

“The Video Show”, exposició de vídeo instal·lacions a la Tate Gallery de Londres, amb obres de Roger Barnard, Brian Hoey, Tamara Krikorian, Stuart Marshall i Steve Patridge.

“Video: Towards Defining an Aesthetic” al Third Eye Centre de Glasgow.

“Video Art: An Overview” al San Francisco Museum of Modern Art (comissari David Ross). Cintes i vídeo instal·lacions de 29 artistes.

Altres esdeveniments culturals

Creació de LVA (London Video Arts) organització d'artistes encarregada de la promoció, de la distribució i de la difusió del vídeo.

Primer número de la revista *Videography*, revista americana dedicada completament al vídeo.

Don Foresta crea una secció de vídeo a l'ENSAD (Ecole Nationale Supérieure des Arts Decoratifs) a París, en col·laboració amb Jean-Pierre Dezeuze, responsable del cinema d'animació.

Televisió

Difusió d'un programa especial per la cadena anglesa BBC 2: "Arena". Presentat per David Hall, organitzat i produït per Mark Kidel i Anna Ridley, l'emissió és un conjunt de cintes de vídeo d'artistes britànics i americans.

–1977–

Orlan, artista francesa, presenta el seu primer vídeo que dona testimoni d'una performance titulada *Mesurage*, en la qual utilitza la unitat "Orlan-cos" per mesurar el Centre Georges Pompidou.

Exposicions col·lectives

"Art, Artist and Media" a Graz, Àustria. Sèries de conferències en les quals participen teòrics i artistes internacionals.

Jean Dupuy enregistra al Centre Georges Pompidou, a París, *Artistes Propaganda II*. Diversos artistes executen una curta performance, enregistrada en vídeo: Roy Adzack, Ben, Christian Boltanski, André Cadere, Béatrice Casadesus, Jacqueline Dauriac, Charles Dreyfus, François Dufresne, Robert Filliou, Gérard Gassiorowski, Alain Germain, Raymond Hains, Bernard Hiedsieck, Joël Hubaut, Françoise Janicot, Piotr Kowalski, Bruno de Lard, Emile Laugier, Annette Messenger, Jacques Monory, Jacques de Pindrey, Guy de Rougemont, Richard Texier, Martial Thomas, Claude Torey i Nin Yalter.

Segona Biennal de París; entre les obres presentades en la secció de vídeo: Dawn Burn de Mary Lucier, vídeo performance que abasta set dies i proposa set enregistraments de set sortides de sol.

"Video en film manifestatie", exposició internacional i col·loqui al Bonnefantenmuseum de Maastricht, amb artistes britànics.

Vuitena Trobada Internacional de vídeo art, organitzada pel CAYC (Centro de Arte y Comunicación de Buenos Aires) a Lima.

Altres esdeveniments culturals

La 6a Documenta de Cassel (Friedericianum Museum) mostra *Numéro deux* de Jean-Luc Godard (1975), així com un vídeo de Fred Forest realitzat amb Jean-Philippe Butaud (experiència feta amb els pensionistes d'una residència d'avis el 1973). Aquesta edició, col·locada sota el tema "Art i mitjans", presenta performances i vídeos, entre els quals la Freie Internationale Universität de Joseph Beuys. Retrospectiva de cintes de vídeo i d'instal·lacions de més de 40 artistes americans, seleccionats per Wulf Herzogenrath. Algunes cintes –les de Paik, Beuys i Douglas Davis (*The Last Nine Minutes*)– són retransmeses per satèl·lit als Estats Units (juliol -setembre).

Establiment dels dos primers i més importants tallers de vídeo a Dinamarca: el Danish Video

Workshop a Haderslev i el Danish Film Workshop a Copenhague, tots dos finançats pel Danish Film Institute. Posen material a disposició de les persones que volen expressar-se a través de la pel·lícula i el vídeo.

Al Museu nacional d'art modern, Centre Georges Pompidou, Pontus-Hulten crea una secció "fotografia-cinema-vídeo". Entre 1976 i 1978, el MNAM compra unes 50 cintes de vídeo (de Jean Dupuy, Paul-Armand Gette, Suzanne Nissim, Teresa Wennberg, Bob Wilson, etc.).

És presentat el primer programa de vídeo art internacional per Peter Weibel a la Ganz Cultural House de Budapest. Es publicarà una obra amb textos de László Beke, Tibor Hajas, László Najmányi i Dóra Maurer. Aquests textos seran novament publicats el 1988 per Kossuth Cinema, amb el títol Video Art.

Biennal de Venècia: seminari sobre el tema "Art, artistes i mèdia", organitzat per Richard Krieshe, Peggy Gale, Wulf Herzogenrath i Marshall McLuhan.

-1978-

Gábor Bódy presenta la conferència "Infinite Mirror-Tube" al Tihany Semiotics Congress, Hongria. Aquesta conferència està vinculada a la darrera part de *Four Bagatelles*, el seu film en 35 mm, considerat com la primera obra en vídeo hongaresa.

Léa Lublin realitza Discours sur l'art (entrevistes amb 12 artistes): per una banda, una càmera filma l'escena en pla fix i, per l'altra, Léa Lublin filma amb una càmera portàtil a l'artista que està entervistant. Un dispositiu format per tres pantalles de vídeo difon en directe les imatges preses per les dues càmeres.

Chris Marker: en el marc de l'exposició "París – Berlin", el Centre Georges Pompidou produeix i presenta la seva primera instal·lació, *Quand le siècle a pris formes (Guerre et Révolution)*.

Nam June Paik: retrospectiva a l'ARC, museu d'art modern de la ciutat de París: instal·lacions Fluxus *Moon is the oldest TV* i *TV Clock*. En el marc d'aquesta retrospectiva, el centre cultural americà projecta les seves cintes de vídeo recents (*Global Groove*, *Guadalcanal Requiem*, *Merce by Merce*) i organitza intervencions de Nam June Paik i Charlotte Moorman. La instal·lació *T.V. Garden* de Paik és presentada al MNAM el 8 de març.

Bob Wilson realitza a l'estudi del Centre Georges Pompidou *Video 50*, 50 vídeos de 30 segons.

Exposicions col·lectives

Primera trobada internacional de vídeo art, organitzada per Walter Zanini al Museu de la imatge i del so, a Sao Paulo, Brasil.

Exposició internacional a la Gran Bretanya "Video Art' 78" a la Herbert Art Gallery and Museum, a Coventry: instal·lacions, performances, cintes i pel·lícules organitzada per Steve Partridge, amb treballs de Kevin Atherton, Roger Barnard, Lindsay Bryfton, David Crichley, Keith Frake, David Hall, Brian Hoey, Tamara Krikorian, Stuart Marshall, Alex Meigh, Marceline Mori i Steve Partridge. Artistes europeus i americans presents: Marina Abramovic, Nan Hoover, Friederike Pezold, Ulrike Rosenbach, Bill Viola, Peter Weibel, entre altres.

Altres esdeveniments culturals

Creació de l'Arhus Film Workshop que va organitzar en els 80 festivals i exposicions de vídeo art.

Creació a l'ELAC (Espace Lyonnais d'Art Contemporain) d'una secció dedicada a la promoció del vídeo. Fou el primer espai a França a presentar el vídeo de manera regular i setmanal.

Don Foresta esdevé director artístic del Center for Media Art al Centre cultural americà de París (1978-1981). Nam June Paik hi farà un seminari cada any. A l'American Center hi treballaran des del començament dels anys 80 Hervé Nisic, Alain Longuet, Patrick Prado, Jean-Louis Le Tacon, Orlan, Pierre Lobstein, Catherine Ikam, etc. Don Foresta serà rellevat per Anne-Marie Stein (1980-1982), després pel canadenc Scott MacLeay (1982-1987) el qual ampliarà la perspectiva en crear un Center for Media Art and Photography.

Televisió

Gábor Bódy realitza dues peces de teatre filmades per a la televisió (*Soldiers* i *Chalk Circle*), Hongria.

Jean-Luc Godard i Anne-Marie Miéville realitzen per a Antenne 2 *France Tour Détour Deux Enfants*, 12 emissions de 26 minuts.

–1979–

Thierry Kuntzel realitza *Nostos I*, cinta de vídeo en color produïda pel Groupe de Recherche Image de l'I.N.A.

Keith Sonnier presenta la instal·lació *Portevue* al Museu nacional d'art modern, Centre Georges Pompidou, a París.

Exposicions col·lectives

"Ars Electronica 79", festival a Linz, Àustria, sobre el tema "Kunst und Technik" (art i tecnologia).

Homenatge a Gerry Schum al Stedelijk Museum d'Amsterdam.

"British Video Art in Canada" presentat per David Hall, proposa una selecció de cintes de vídeo d'artistes britànics.

Simposi sobre el cos, manifestació de performances i vídeos organitzat pel CAYC (Centro de Arte y Comunicación) de Buenos Aires al Museu nacional d'art modern, Centre Georges Pompidou.

L'ELAC (Espace Lyonnais d'Art Contemporain) organitza l'exposició Fluxus international and Co: proposa el primer simposi internacional d'art performance (comissaris Orlan i Hubert Besacier), un concert Fluxus (Ben Vautier, Serge Oldendorf, Giuseppe Chiari), performances i accions d'artistes.

Televisió

A França, antenne 2 difon *Video U.S.A.* una sèrie (realitzada per Catherine Ikam i Adrien Maaden) de cinc emissions dedicades al vídeo americà i a les àmplies possibilitats expressives de la imatge electrònica.